

Stockholms
universitet

1(8)

Studiehandledning

Utbildningens historia och plats i samhället, 5 hp

Höstterminen 2018

UCG01K

Bilden tagen av [Picography](#), licens under [Creative commons](#)

Välkommen till kursen **Utbildningens historia och plats i samhället**, 5 hp. Kursen ingår i lärarprogrammets utbildningsvetenskapliga kärna (UVK). Det innebär att det är en obligatorisk kurs för alla som påbörjat grundlärarprogrammet från och med ht 2011.

Kontaktuppgifter

Funktion	Namn	Adress
Kursgivande institution	Institutionen för pedagogik och didaktik	www.edu.su.se
Kursansvarig	Petter Sandgren	petter.sandgren@edu.su
Kursadministratör	Susanne Wickman	Susanne.wickman@edu.su.se

Kursens syfte och innehåll

Kursen, som är av introducerande karaktär, behandlar det svenska utbildningsväsendets historia. Den tar upp hur utbildningshistorien påverkats av samhällsförändringar och ideologiska strider, men också av den föränderliga synen på kunskap, elever och lärarprofessionen under olika tidsperioder. Skolans betydelse för att under olika perioder såväl återskapa som minska sociala ojämlikheter belyses, framförallt i relation till klass och genus. Dessutom behandlas skolan som en politiskt styrd organisation, och dagens politiska styrmodeller, liksom dess konsekvenser för pedagogisk praktik, diskuteras.

Kursen är organiserad i fyra teman:

- Skolformernas historia
- Utbildning, klass och genus
- Professionshistoria
- Styrning av skolan

Skolformernas historia behandlar den historiska framväxten i Sverige av åtskilda skolor och skolsystem med tonvikt på sent 1800- och-1900 tal. Traditioner inom läroverk, flickskola och folkskola behandlas för att belysa det s.k. parallellskolesystemet. Grundskolans tillkomst uppmärksammas liksom demokratins värdegrund som en av skolväsendets grundvalar under efterkrigstiden. Dessutom belyses framväxten av fristående skolor under de senaste decennierna.

Temat *Utbildning, klass och genus* syftar till att särskilt uppmärksamma hur skolsystemet historiskt återspeglar och förstärkt föreställningar om flickors, pojkars och sociala klassers skilda utbildningsbehov, men också hur sådana föreställningar och strukturer utmanats. Genomförda utbildningsreformer med syfte att utjämna ojämlikheter belyses och granskas kritiskt.

Temat *Professionshistoria* berör läraryrkets framväxt, synen på professionellt kunnande och hur läraryrket präglas av olika föreställningar kring uppfostran och undervisning.

Styrning av skolan fokuserar relationen mellan politik och pedagogisk verksamhet, och hur denna relation påverkas i och med förskjutningar från regel- till målstyrning, och med framväxten av fristående skolor och det fria skolvalet.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för det svenska skolsystemets framväxt, utveckling och organisering.
- kritiskt granska skolsystemets betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av sådana.
- redogöra för lärarprofessionens formering och varierande förutsättningar över tid.
- diskutera hur politisk styrning av skolan sammanhänger med pedagogisk praktik.

Upplägg

Kursen ges på heltid och förutsätter ett aktivt och självständigt arbete av varje student. Räkna med att din tid tas i anspråk fullt ut motsvarande fem dagar i veckan. Arbetsformerna är föreläsningar, seminarier, basgrupper och enskilt arbete. Alla delar är lika viktiga. Texterna är utvalda för att ge en såväl teoretisk som empirisk inblick i kursens centrala frågor. Ta dig därför från början tid att sätta dig in i dessa texter och de resonemang som författarna för.

Föreläsningarna avser att utgöra goda introduktioner till ett speciellt tema inom kursen. Dessa ersätter inte på något sätt den egna läsningen, utan snarare kan sägas att föreläsningarna är en god hjälp att tematisera det egna arbetet. Föreläsningarna äger rum i någon av universitetets föreläsningssalar, enligt angivet schema.

Litteraturen skall läsas i sin helhet. Ett undantag utgör boken *Utbildningshistoria* av Larsson & Westberg, där följande kapitel skall läsas: 1-7, 10-11, 20-27 (2015 års upplaga).

Seminarier sker tillsammans med en seminarieledare. Det är den lärare Du kommer att träffa mest under denna kurs. Seminarieledaren är i regel också bedömande lärare, som alltså kommer att sätta ditt betyg. Till varje seminarium *skall* ett visst pensum vara inläst och väl förberett. Lokalerna för seminarier ligger mestadels på Institutionen för pedagogik och didaktik, Frescativägen 54 <http://www.edu.su.se/om-oss/hitta-till-oss>. I de fall lokalen benämns med fyra siffror är den förlagd till Frescativägen 54, i de fall den benämns med en bokstav och tre siffror är det Södra huset som gäller.

Närvaro vid seminarierna är obligatoriskt. Detta av flera skäl – flera av frågeställningarna som väcks i litteraturen är av den art att de behöver diskuteras och utvecklas i ett reflekterande samtal. Detta görs bäst i seminarieform. Om du är frånvarande vid ett tillfälle ska du ta upp detta med din seminarieledare och komma överens om en kompletterande uppgift.

Övriga resurser

Förutom ovanstående publicerar vi i mondo ett antal resurser som har stor relevans för denna kurs. Lärarna kommer kanske att använda sig av dess i varierande utsträckning, men under alla omständigheter vill vi rekommendera att du botaniserar där efter eget gottfinnande. Det handlar både om resurser som ger exempel på det som i kursen behandlas, såsom äldre läromedel och andra texter som kan bidra med att förtydliga kursinnehållet, men också om sådana resurser som ger över blick och perspektiv – exempelvis tidsaxlar som placerar in olika händelser och perioder i en tidsordning.

Lärplattform

I denna kurs använder vi lärplattformen Mondo. Den hittar du på **mondo.su.se** (inget www), eller via mitt.su.se. Du måste **registrera** dig på Mondo, om du inte redan har gjort det. Förutsättningen för att

kunna göra detta är att du har skaffat och aktiverat ditt universitetskonto. I Mondo är du som registrerats på kursen automatiskt inlagd i sajten för denna kurs. Där finner du sådan information som är gemensam för samtliga seminariegrupper, som studiehandledning, examinationsuppgifter, föreläsningbilder med mera. Dessutom kommer din seminarieledare att anvisa hur du får tillgång till de resurser som är specifika för just din seminariegrupp, som läsanvisningar, arbetsplanering och gruppindelningar. Vidare finns en forumfunktion som ni ska använda vid ett par tillfällen mellan seminarierna. Dessutom lämnas kursens examinationsuppgift in i mondo.

Examination

Kursen examineras genom en individuella skriftlig uppgift. Examinationen ska vara inlämnad i mondo (under "Inlämning Examination").

Att uppgiften är individuell innebär följande:

Din text ska vara en självständigt skriven text, som du själv har författat. Den ska vara skriven på dator i ett för textgranskning godkänt format (alltså doc, docx eller pdf) och vara *språkligt väl genomarbetad*. Citat, referat och anföringar ska vara korrekt återgivna. I texten ska det alltså framgå att du satt dig in i och tillgodogjort dig kurslitteraturen, men också att du förmår föra ett självständigt och underbyggt resonemang kring de frågor som behandlas.

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor än kurslitteraturen, men inte som ersättning för denna. Såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat, och medför anmälan till universitetets disciplinnämnd.

Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enskilda meningar) utan att ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att Du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet, eller en studiekamrats hemtentamen.

Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. I samband med bedömningen använder vi ett plagiatprogram för att spåra eventuella plagiat.

Vad bedöms? Krav för godkänt betyg

Den avslutande examinationsuppgiften utgår alltid från kursens förväntade studieresultat och det som bedöms är följaktligen de förmågor du har visat prov på under kursen och som kommer till uttryck i examinationsuppgiften. Vid bedömningen tillämpas en sjugradig betygsskala. Det är viktigt att du som student är medveten om att texten inte kan bli godkänd om du inte följer givna instruktioner. För att kursen ska kunna godkännas, måste examinationsuppgiften uppnå lägsta betyget för godkänt dvs. *E*.

Betyget registreras i Ladok senast 15 arbetsdagar efter examinationsdatum. Om Du blir underkänd på den skriftliga examinationen gäller nedanstående.

Vad händer om man får betyget F eller Fx?

F och Fx är underkända betyg. Vid betyget F (se kriterierna nedan) gäller omexamination vid senare tillfälle. Komplettering av Fx kan medges om studenten ligger nära gränsen för godkänt.

Kompletteringen ska lämnas in inom en vecka efter att kompletteringsbehov har meddelats av examinator. Vid godkänd komplettering av brister av förståelsekaraktär - mindre missförstånd, smärre felaktigheter eller i någon del alltför begränsade resonemang - används betyget E. Vid godkänd komplettering av enklare formaliafel används betygen A-E. Om komplettering inte inkommit i tid gäller omexamination i sedvanlig ordning.

Omexamination

Om du inte blir godkänd eller väljer att inte göra examinationen i anslutning till kursen så erbjuds senare tillfällen. Till dessa är det alltid **föranmälan** via mejl till kursadministratören. Dessa tillfällen finns angivna på kurssidan. (www.edu.su.se, under fliken Utbildning: Lärarutbildning: Den utbildningsvetenskapliga kärnan) Observera att du aktivt måste anmäla dig i förväg för att vara med på en omexamination.

Betygskriterier

Examinationsuppgiften betygsätts utifrån en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, Fx, och F. Den som har godkänts i prov (lägst betyget E) får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

Betygskriterier, individuell examinationsuppgift

A Lärandemålen uppfylls utmärkt i alla delar genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt sätt har bearbetat, problematiserat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har rikligt med relevanta referenser.

Texten uppvisar mycket god disposition, mycket god språklig hantering samt mycket god referenshantering.

B Lärandemålen uppfylls mycket väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt och nyanserat sätt har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har rikligt med relevanta referenser.

Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

C Lärandemålen uppfylls väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett tydligt sätt har redogjort för och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har relevanta referenser.

Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

D Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har mestadels relevanta referenser.

Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering.

E Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten kan ha innehållsmässiga brister som ändå bedöms vara godtagbara. Texten har mestadels relevanta referenser.

Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering. Struktur och utformning av texten kan ha vissa brister, liksom språk och formalia, men är godtagbara.

Fx Lärandemålen uppfylls inte i sin helhet. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Studenten knyter i vissa delar av sin examinationsuppgift inte an till kurslitteraturen på ett tillräckligt sätt.
- Referenser saknas eller är felaktiga vid återkommande tillfällen.
- Någon del av texten är innehållsligt och/eller språkligt oklar eller behöver utvecklas.

F Lärandemålen uppfylls inte. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Instruktionerna för examinationsuppgiften har inte följts.
- Alltför stora brister finns i förståelsen av kursens innehåll.
- Kurslitteratur saknas eller används på ett alltför begränsat sätt.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.
- Referenser saknas i stor utsträckning.

Studentinflytande

Möjlighet till studentinflytande förutsätter kunskap om de kursplaner som kurserna är upplagda efter. Inom ramarna för kursplanernas mål och för den obligatoriska kurslitteraturen samt övriga aktiviteter som kursansvarig institution beslutat om, har varje seminariegrupp möjlighet att diskutera arbetsformer och innehåll i seminarier samt möten i studentarbetslagen, samt ge återkoppling i form av en utvärdering efter avslutad kurs.

Stöd i studierna

Om problem uppstår i dina studier, är det viktigt att Du på ett tidigt stadium underrättar den gruppansvarige läraren för att ni gemensamt ska kunna göra överenskommelser.

Om Du har ett dokumenterat funktionshinder eller dyslexi bör Du kontakta Sektionen för studentstöd som har särskilt ansvar för studenter med funktionshinder. Du kan då få hjälp med studiestöd av olika slag, t ex anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid och/eller teckenspråkstolkning. Se www.su.se för kontaktinformation till Sektionen för studentstöd.

Kurslitteratur

Samtliga elektroniska resurser tillhandahålls genom kurssajten på mondo.

Kurslitteratur

Samtliga elektroniska resurser tillhandahålls genom kurssajten på mondo.

Berg, Fridtjuv. *Folkskolan såsom bottenskola. Ett inlägg i en viktig samhällsfråga*. Stockholm: Lärarförbundet, 1992. (Elektronisk resurs).

Broady, Donald & Börjesson, Mikael. (2007). "Griftetal över en svensk modell: Några hypoteser om det svenska utbildningssystemets omvandlingar". (Tillgänglig elektroniskt).

Carlgren, Ingrid. "Lärarna i kunskapssamhället - flexibla kunskapsarbetare eller professionella yrkesutövare?" I: Carlgren, Ingrid m.fl.: *Den forskande läraren – med ansvar för yrkets kunskapsbildning*. Stiftelsen SAF, 2009. (Elektronisk resurs).

Florin, Christina och Johansson, Ulla. "Tre kulturer - tre historier. Disciplinering i läroverk, flickskolor och folkskolor under 1800-talets senare hälft." I *Utbildningshistoria. Kön och könsroller i svensk skola i ett historiskt perspektiv*. ÅSU. Föreningen för svensk undervisningshistoria, 1996. (Elektronisk resurs).

Florin, Christina: "Från folkskola till grundskola 1842–1962", www.lararnashistoria.se

Larsson, Esbjörn & Westberg, Johannes (red), *Utbildningshistoria. En introduktion*. Lund Studentlitteratur, 2015. 2 upplagan. Valda delar.

Ulf Lundström & Linda Rönnberg, ”Att styra skolan med marknaden som förebild” i Lindblad, Sverker & Lundahl, Lisbeth (red.), *Utbildning: makt och politik*, 1. uppl., Lund: Studentlitteratur, 2015. (elektronisk resurs)

1946 års skolkommissions betänkande med förslag till riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling. Kapitel 1: Skolväsendet och demokratins samhälle. SOU 1948:27. (Elektronisk resurs).

Därutöver kan kortare texter tillkomma (utdrag ur offentligt tryck och andra artiklar).

